

TONSÄTTAREN

Nummer 4/2001

FULLBOKAT SEMINARIUM PÅ NALEN

Stort intresse när FST anordnade kunskapsseminarium om nutida musik

Foto: Mario Clementi

Ord- föranden har ordet

Foto: Norrbottenskuriren

En fullsatt sal på Nalen i Stockholm. Tvärtemot alla olyckskorparns kraxanden ”Det är ingen idé, det kommer ändå ingen”, blev uppslutningen mycket god. Att så många valde att komma till Nalen denna eftermiddag visar på flera saker. Det finns ett behov av samtal kring frågor som rör den nya musiken. Det har länge saknats ett forum där ett sådant samtal kan föras. Att institutionsfolk, musiker, skribenter och tonsättare samlas i samma rum en eftermiddag för ett meningsutbyte har ett stort egenvärde.

Vid närmare eftertanke är kanske inte denna uppslutning så konstig. Intresset för att utbilda sig till tonsättare har aldrig varit större. Den stilistiska bredden har förmodligen aldrig varit vidare och vår musikerkår har aldrig varit bättre. Har vi i och med detta nått det konstmusikaliska himmelriket? Nja inte riktigt, än har vi en bit kvar. Om vi på sikt vill kallas oss ett kulturland så måste det till en syresättning av hela det konstmusikaliska området. Och då menar jag till exempel ett vaknare repertoararbete i orkestrarna och inom länsmusiken. En vitalisering av radions P2. Reella möjligheter för lokala arrangörer av kammarmusik ute i landet att verka. Jag är övertygad om att det just nu finns förutsättningar för att denna syresättning skall kunna komma till stånd. Det är kanske så man skall se denna torsdag på Nalen – startskottet på syresättningsprocessen. Ett är i varje fall säkert: FST återkommer med fler seminarier.

*Sten Melin
ordförande*

Läs mer om seminariet och ladda hem bilder och artiklar från vår hemsida

www.fst.se

INNEHÅLL

Ordföranden har ordet 2

Seminarium om nutida konstmusik 3 - 5
Eva Clementi

Debatt 6
Skilda världar - men bara en tolkningsmodell
Fredrik Österling

Juristen har ordet 7
Kultur moms 6%

Uruppföranden 8

Priser 8

TONSÄTTAREN

Tidningen Tonsättaren ges ut av Föreningen svenska tonsättare och kommer ut med fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare Sten Melin
sten.melin@fst.se

Redaktör Marie Samuelsson
marie.samuelsson@fst.se

Layout Kristina Westman
kristina.westman@fst.se

Fotograf Mario Clementi
om ej annat anges

Adress FST
Box 27327
102 54 STOCKHOLM

Tel 08-783 95 90

Fax 08-783 95 40

Seminarium om nutida konstmusik

Varför bryr sig folk så lite om nutida konstmusik? Det var en av frågorna som togs upp på ett idéseminarium, som FST anordnade på Nalen i slutet av september. Marginaliseringen av konstmusik håller på att bli ett problem, inte bara för tonsättarna.

Seminariet var dock en succé, sällan har man sett en sådan uppslutning av branschfolk, musiker, producenter, musikchefer och inte minst medlemmar i FST. Mötet mellan yrkesgrupperna gav invanda diskussioner ny kraft. Kanske var det också ett steg mot större tolerans.

Föredrag av Martin Nyström

Föredragshållaren Martin Nyström, kritiker på Dagens Nyheter, inledde med att nämna en nyutkommen bok om Europas musik. Totalt innehåller boken 900 sidor, av dem ägnas 60 sidor åt konstmusik och endast en enda åt tonsättare efter andra världskriget. Samtidigt får konstmusiken allt mindre utrymme i media. Dagstidningarna publicerar färre och kortare recensioner, P2 har mindre resurser och specialtidningar för nutida konstmusik läggs ner.

– Inte ens landets största dagstidning bevakar konstmusiken regelbundet, sa Martin Nyström och syftade på Aftonbladet som gått från recensioner till mer sporadiska krönikor.

Två framtidsscenarioer

Martin Nyström tror att det finns två scenarier i framtiden. Det första innebär att tonsättarna tar tillbaka sin gamla representativa roll, en slags "Mozartdröm". Tonsättarna skapar kulturella monument (beställda av institutioner) och deltar själva i samhällsdebatten.

– I det scenariot skulle det vara lika naturligt för TV att ringa tonsättaren Ingvar Lidholm som författaren P-O Enquist, om något dramatiskt hände – t ex ett krigsutbrott – och man ville ha en kommentar, konstaterade Martin Nyström.

Själv ställer han sig dock tvekan till denna modell, eftersom den bidrar till institutionalisering och bidragstänkande. Enligt Martin Nyström borde tonsättarna i stället bejaka den marginella rollen i samhället och närma sig andra musikaliska fält och subkulturer.

– Det här förhållningssättet ser jag på

Martin Nyström och seminariets moderator Björn Linnell

Europas stora musikfestivaler, t ex Ultima-festivalen i Oslo, GAS-festivalen i Göteborg och Meltdown i London. De försöker mer eller mindre extremt att överskrida genregränser och lösa upp begreppet nutida musik.

I framtiden sker polarisering mellan dessa två tänkanden i musiklivet, det märks redan i teatervärlden, menar Martin Nyström. Dels kommer det att finnas en glassig parnass-kultur, dels en nätverksbaserad undergroundmusik, som inte alls styrs av kommersiella intressen.

– Samhället splittras alltså, vad som är offentligt för någon är inte alls det för en annan. Vi lever också i en tid när "Verket" håller på att upplösas, vilket

John Cages orgelstycke *As slow as possible* är ett exempel på. Stycket tar 639 år att uppföra, den inledande pausen pågår till 2003 och orgeln byggs under tiden. Provokationen mot det absoluta verket pågår också inom populärversionen: allt är remix – ingen version slutgiltig, sa Martin Nyström

Allmänhetens intresse

Tonsättaren Hans Gefors tog till orda, han menade att de två scenarier som Martin Nyström målat upp inte alls behövde innebära någon konfliktsituation. Problemet är

snarare att musiken inte får den uppmärksamhet i media som den förtjänar. De största konstnärliga institutionerna hittar man i musiklivet, men utövarna lever i en värld för sig.

– Det är fullt på klassiska konserter, bara i Malmö går minst tusen personer på klassisk konsert varje vecka. Det borde tas upp i nyhetsvärderingen, sa han.

– Man kan inte heller säga att det saknas intresse för nutida konstmusik hos allmänheten. Våra tonsättarfestivaler har alltid haft stor framgång, ingen annan verksamhet har kunnat mäta sig i publiksiffror och intäkter, sa Åke Holmquist, tidigare konserthuschef i Stockholm, numera Musikaliska Akademiens ständige sekreterare.

”Våra tonsättarfestivaler har alltid haft stor framgång, ingen annan verksamhet har kunnat mäta sig i publiksiffror och intäkter.”

Institutionernas roll

Göran Bergendal, erfaren producent och beställare av musikverk på Rikskonserter, ställde sig frågande till den beskrivning som Martin Nyström gjorde av institutionernas "förlamande" roll. Han betonade att institutionerna aldrig färgar verkens innehåll, möjligen deras längd. Vad som ska beställas bestäms av musiker och tonsättare, slog han fast.

Tonsättaren Staffan Mossenmark menade att "musikmonument" inte alls behöver utesluta subkulturer. Själv har han dragit stor publik med sina lekfulla installationskompositioner på t ex Sergels torg. När han skriver kammarmusik är dock lyssnarna få.

- Jag ser det ungefär som en poet som vänder sig till en liten – men trogen – läsekrets. Måste man alltid sträva efter att få stor publik? undrade han.

Återfå en roll i samhället

Vad ska man göra för att konstmusiken ska återfå en roll i samhället – oavsett om tonsättarna gör monument eller subkultur? Tonsättaren Tuomo Haapala hade ett eget förslag:

Tuomo Haapala

- Kanske är det på tiden att man tar bort skråbeteckningen tonsättare. Jag vet inget annat land där man gör en sådan skillnad på folk som skriver olika typer av musik, sa han

Tonsättaren Dror Feiler menade dock att man får den marginalisering man förtjänar.

- Utomlands – t ex i Colombia och Sibirien – spelas nutida musik inför fulla salar. Tonsättarna strävar efter något som publiken kan identifiera sig med, t ex frihet. I vårt samhälle anses konstmusiken vara en lyxprodukt. Om vi inte återerövrar den

Åke Holmquist och Camilla Lundberg

vanliga människan och deras liv blir vi beroende av institutioner.

Undervisningen i skolorna

Tonsättaren Fredrik Österling tycker att konstformen i sig är gränsöverskridande, alla medlemmar i FST är sinsemellan olika. Han kom snart in på den bristfälliga undervisningen i skolorna. Själv fick han under skolåren nöja sig med att klappa takten till poplåtar.

Åke Holmquist – som alltid tog in skolkonserter på Filharmonikernas repertoar – hade också lagt märke till ett stort problem i skolorna. Generationer av barn får inte lära sig något om vare sig gamla eller nya tonsättare. Stravinsky förblir ett okänt namn för de flesta.

- Skolorna har sopat bort konstmusiken, konstaterade han.

Martin Nyström hade också sett en plågsam utveckling i skolorna, där musiken gått från bildningsämne till lärobokslös aktivitet. Musik likställs med handboll eller bullbakning.

- Ungarna borde lära sig skriva noter från första klass, sa han.

Föredrag av Jens Brincker

Under seminariets andra del var Jens Brincker huvudtalare. Diskussionen kom att handla en hel del om hur musiken ska beskrivas i ord. Bland tonsättarna fanns – inte helt oväntat – ett kompakt missnöje mot musikkritiken. Jens Brincker hade utvecklat ett eget förhållningssätt:

- Musik är ett språk som inte kan översättas till talspråk. Antingen kan man välja att beskriva musiken, eller att tolka den. De två förhållningssätten behöver varandra. Skribenten måste göra klart för sig själv – och för läsaren – vilket hans/hennes huvudsyfte är.

Han visade upp en analys från ett avsnitt av Daniel Börtz opera *Marie Antoinette*. Leken med tiden har blivit en viktig ingrediens i musiken och förstärkte lyssnarens känslor. Tonsättaren var mycket nöjd med Brinckers analys, som han fann på kornet rättvisande.

Musikkritiken

Rikskonserterns Göran Bergendal konstaterade att danskarna har en tyngre kritikertradition än vad som finns i Sverige. Samtalsledaren Björn Linnell undrade om tonsättarna efterlyste mer analytiska recensioner.

Många röster höjdes för det, men violinisten Anna Lindal – som är en av landets mest erfarna musiker när det gäller nutida musik – hade en annan åsikt:

- Främst borde det finnas mer ärlighet i den egna uppfattningen. Jag skulle vilja läsa en recension där det står: Jag fattar ingenting! Starka åsikter verkar vara förbjudet.

"Jag skulle vilja läsa en recension där det står: Jag fattar ingenting!"

Massmedias roll

FSTs ordförande Sten Melin undrade hur dagstidningarnas redaktioner egentligen ställer sig till konstmusiken. Deltar journalister och kritiker själva i konstmusikens marginalisering, eller är de själva offer? Martin Nyström svarade att kunska-

Dror Feiler

pen om nutida konstmusik är bristfällig, också på Dagens Nyheter kulturredaktion. Han saknar ”ett levande samtal”.

– I radio finns inte heller någon debatt om det svenska musiklivet, sa Björn Stålné, chef på Rikskonserter och tidigare musikarbetare på P2.

- Problemet är att kritiken uteslutande äger rum i dagstidningar. Man saknar den resonansbotten som man kan få i musiktidskrifter och i den akademiska världen. På en dagstidning ska man skriva fort och kort och man kan inte göra de analyser som man skulle vilja, om man nu var kapabel till det, sa Camilla Lundberg, musikansvarig på SVT.

I efterlysningen av musiktidskrifter gav redaktören Stellan Sagvik besked om att Nutida musik ges ut igen, delvis i ny skepnad. ”Mer anpassad till verkligheten”.

Martin Nyström konstaterade att återväxten av klassiska kritiker är ett stort problem.

Men undertecknad skribent undrar varför det är så svårt att hitta klassiska kritiker när det formligen kryllar av unga begåvningar som vill bli rockkritiker? Det finns musikvetenskapliga institutioner på flera ställen i landet, några av de hundratals elever som studerar där borde väl också vara skrivkunniga.

”Inom media växer ständigt trycket att vara ’ung och hipp’”

kritisk recension. Kulturklimatet gör att man sållar sina ord, vilket gör recensionerna tråkigare. Det är enklare att vara rakt på sak om man skriver om popmusik än om man bevakar ett uruppförande av kammarmusik.

- Det finns en beröringsångest inför omdömen, sammanfattade Camilla Lundberg sina år som musikkritiker på Expressen.

- Det är ett orimligt stort tryck på recensionerna i dagspressen. Det borde finnas många andra former av musikbevakning, konstaterade Martin Nyström.

Dryga två timmars seminarium rann iväg och många intressanta repliker kom säkert inte fram just då, men det faktum att tonsättare, musiker, administratörer och journalister samlades och bytte erfarenheter var en framgång i sig. Diskussionerna går vidare. Alla skulle säkert vinna på att toleranstaket höjs. Nutida konstmusik behöver frisk luft för att överleva.

Eva Clementi

Jens Brincker och Anna Lindal

DEBATT

Skilda världar - men bara en tolkningsmodell

På konspirationsteoretikernas skjutbana osäkrar Aftonbladets Kjell Häglund sin revolver. Han siktar och tömmer vapnet mot en papptavla av egenhändigt skissade fantombilder av den svenska tonsättarkåren. Likt en tabloidernas Goebbel sänker han med denna salva den svenska debattnivån ytterligare ett snäpp...

Så kanske ett svar på Kjell Häglunds krönika (AB 10/10-01) skulle kunna börja. En krönika som går hårt åt den svenska konstmusiken och tonsättarna. Men svarglöden falnar snabbt. För det är svårt att slå den raljanta briljans han uppvisar. Både han och redaktionskamraterna torde ha skrattat länge åt metaforerna. Vem vill väl förstöra den partystämning som ett litet lustmord kan frambringa? Att vara den som ber folk att sluta garva är liksom inte så festligt. Nej, det är det konstmusikaliska fältet och dess mångfacetterade perspektiv som jag istället får lust att skriva om. Och hur det populärmusikaliska tolkningsföretäret är det som idag utgör den enda kvarvarande hegemonin på musikens område.

Min text är ingen attack mot populärmusiken. Den har sin rättmätiga- och stora-plats i såväl människors medvetande som i musikhistorien. Vad är då problemet? Jo: musik betraktas av många som just detta enda spår; underhållningens. Och den ytligaste underhållningens musikspråkliga väg är extremt styrd och målgruppsinriktad. Tryggheten i bekräftelsen blir i allt högre grad måttstocken på vad musik är.

Det populärmusikaliska tolkningsföretäret har nu nått mycket långt i detroniseringen av klangfältens och musikspråkets mångfald och begreppsvärld. Den verkliga musikaliska bredden definieras nu som något smalt; det är försäljningssiffrorna som definierar. Och med samma terminologi blir det musikaliskt smala plötsligt brett. Man hittar sällan svenska tonsättare i skivdiskarna och ofta har våra konsertarrangörer inte ens råd med synliga annonser till våra konserter. Det är nämligen långt ifrån alla arrangörer som är tunga institutioner. De flesta konserter med nutida konstmusik arrangeras tvärtom av eldsjälur ut i landet.

Men problemen löper parallellt med signaler om ett ljus i tunneln. Kanske är det så att denna dominans av en enda läsart håller på att föda en ny nyfikenhet och en ny kreativitet. Det skrivs svensk opera som aldrig förr. Svenska tonsättare vinner priser och framförs utomlands i allt högre ut-

sträckning. Det är ofta tonsättare som självar tar initiativet till nya, kreativa möten. En i verklig mening gränsöverskridande festival som GASi Göteborg skapar internationella möten och ställer frågor som intresserar långt utanför tonsättarkretsar. Svenska musiker och solister blir internationellt uppmärksammade, inte sällan med nyskriven svensk musik i bagaget.

Det som saknas är samtalet om denna mångspåriga konstform, som spänner bågen från det mest subtila till det mest brutala i musikkväg. Och som saknar musikindustrins välsignelse; den enkla retorikens säljbarhet sätter gränser för vilka uttryck som får plats i kulturfären.

”Mot att få publicera skivtoppen dagen innan alla andra tidningar, betalar Aftonbladet med redaktionellt utrymme till musikbranschen.” DN 3 aug. -01

Den musikaliska reflektionens väg har varit mycket lång och den äldre konstmusiken är viktig. Tillsammans med vår tids musik bildar den ett fält som bär ett humanistisk reflekterande förhållningssätt med sig. En musik som skapar rum, frammanar visioner och återkallar ögonblick. Eller river ned föreställningar om det konstanta. Konstmusiken förmår både vara rumslig och tidsligt narrativ; litterär, språklig eller bildlik.

Men för att denna musik skall få nå fler, måste man sluta betrakta den som ”överkurs”. Den idén är befängd. Det är cementerandet av en enda lyssningsmodell, det passiva lyssnandet, som skapar rädslan för musik som betar sig annorlunda. Här har skolan en viktig roll att spela. Mycket görs redan för att bredda innehållet i den hårt trängda musikundervisningen; men ämnet måste stärkas och breddas.

Kanske slipper man då rubriker om hur man spelat P2 i korridorerna, som bestraffning i en svensk skola. Bättre vore den skolan som kunde få det att bli till en belöning...

Vi behöver det konstmusikaliska förhållningssättet, om det så gestaltar sig som ljudkonst, symfoni, stråkkvartett, opera eller elektroakustisk musik, eller någon annan av de oräkneliga genrer som finns inom konstformen.

Men konstmusiken befinner sig i ett underläge. Inte konstnärligt. Underläget kommer sig av att konstmusiken inte äger (för att tala med Marx) produktionsmedlen. Därför måste konstmusiken in i den allmänkulturella debatten. Konstmusikens före-

trädare (tonsättare, musiker, arrangörer, publik) måste fortsätta att arbeta kulturpolitiskt för att denna stora del av det humanistiska tankegodset skall finna sin rättmätiga – stora- plats i det allmänna medvetandet.

När EU härom veckan bjöd in till en dagslång konferens betitlad ”Music in Europe” var det i första hand företrädare för den så kallade musikindustrin man ville träffa. Dessa företagare och producenter försatt inte tiden. Den dominerande tes som framfördes gällde vikten av att återställa den europeiska dominansen på den globala marknaden. En andraplats efter USA duger inte för skivbolagen. Oroade man sig för att försäljningen av klassisk musik nästan halverats de senaste 10 åren? Inte ett dugg. Den andelen var ju till att börja med ändå knappt märkbar. Oron gällde populärmusiken.

Istället beklagade man sig över bristen på branschskolor; skolor som skulle fostra blivande pop/rockproducenter och musiker. Några försynta representanter för det levande musiklivet hade dock smugits in i sammanhanget. Gambisten m m, Jordi Savall pläderade för vikten av att betrakta musiken också som ett kulturarv. En representant för de europeiska konservatorierna talade om att det redan fanns utbildningar med populärmusikalisk inriktning. Branschen log milt överseende åt dessa lågmälda knasigheter från konstnärshåll.

Jag skulle vilja uppmana Häglund (och andra som delar hans uppfattning) att öppna ögonen!

Kanske skulle Häglund då kunna skönja vilka maktstrukturer som i verklig mening styr den musikaliska världsbilden. Var pengarna finns och vilka som styr över den allmänna smaken.

Då skulle nog tonsättarnas kulturpolitiska strävanden snarare framstå som ett absolut nödvändigt komplement.

Och hörni. Passa också på att öppna öronen!

Foto: K Westman

Fredrik Österling
Förbundssekreterare FST

§ JURISTEN HAR ORDET

Det har ställts många frågor om reglerna om moms på kulturområdet, och då i synnerhet frågor om vilken moms-sats som skall tillämpas samt vad som gäller vid innehav av A- eller F-skattebevis.

Utgångspunkten är att moms ska läggas på i samtliga produktionsled och slutligen belasta den slutlige konsumenten via försäljningspriset. Du skapar det klingande underlaget och försäljningen kan sedan avse konsertbiljetter, Cd-skivor eller motsvarande tjänster och produkter.

För att en försäljning (eller upplåtelse) ska vara momspliktig krävs följande:

1. Omsättningen av produkten eller varan sker inom landet,
2. Omsättningen görs i en yrkesmässig verksamhet, och
3. Varorna/tjänsterna är momspliktiga.

Alla dessa förutsättningar måste vara uppfyllda för att moms skall kunna påföras vid försäljning. Varje punkt bedöms var för sig.

Observera dock att om du bedriver en verksamhet som inte är så omfattande att du bedömer den som "näringsverksamhet" kan du vara skyldig att betala moms i alla fall. Detta gäller om du bedriver en verksamhet som är "jämförlig med näringsverksamhet" som årligen omsätter över 30.000 kronor. Denna bedömning gör skattemyndigheten eller slutligen regeringsrätten (om saken måste prövas rättsligt så långt).

Enligt punkt 1. skall tjänsten som avser den kulturella aktiviteten äga rum i Sverige. Punkt 2. avser en verksamhet som är I) varaktig, II) självständig samt III) bedrivs i vinstsyfte. Samtliga förutsättningar måste vara uppfyllda för att en "yrkesmässig verksamhet", d.v.s. "näringsverksamhet" och därigenom momsskyldighet skall vara för handen. För punkt 3. gäller att bl.a. upplåtelse och överlåtelse av upphovsrättigheter avseende musikaliska verk omfattas av momsplikt. Momssatsen är där 6 %.

För att vara momspliktig krävs alltså att du exempelvis säljer eller upplåter en upphovsrätt i Sverige, att du bedriver närings-

verksamhet eller en verksamhet som är jämförlig med näringsverksamhet och årligen omsätter mer än 30.000 kr samt att upplåtelsen är momspliktig. Konsekvensen av att något av dessa kriterier inte uppfylls är att upplåtelsen inte är momspliktig. Ett exempel på detta är om omfattningen av verksamheten är så ringa att den inte kan sägas vara yrkesmässig, utan endast är hobbybetonad.

Gränsdragningen mellan 6 % och 25 %

Vid överlåtelse eller upplåtelse av en rättighet gäller 6 % moms. Vid överlåtelse av originalverket beskattas det som varuförsäljning, d.v.s. med 25% moms.

När det gäller andra tjänster som tillhandahålls i samband med en upplåtelse av en rättighet skall dessa beläggas med 25% moms. Dessa skall alltså särskiljas från upplåtelsen. Exempel på detta är notskrivning, närvaro vid repetition, tillhandahållande av repetitionsband eller klaverutdrag och liknande i samband med licensiering enligt BVA (Beställningsverksavtalet mellan Teatrarnas Riksförbund och Sveriges Radios Arbetsgivarorganisation samt FST och SKAP, tidigare TR-avtalet).

Det är alltså endast själva upplåtelsen av rättigheten som beläggs med den lägre momssatsen 6 %. Övriga ovan exemplifierade varor och tjänster debiteras med 25% moms. Om du är osäker på vilken momssats du ska välja, debitera 25%.

A- eller F-skattare

Oavsett om du har A- eller F-skattsedel är du skyldig att debitera kultur moms om du uppfyller kraven enligt ovan. Följande exempel får belysa detta.

Exempel 1, momsplikt. Du har licensierat ett verk enligt BVA-avtalet. Du skapar och licensierar musik på "heltid" eller i vart fall under en betydande del av din dagliga verksamhet som syftar till din försörjning. Verksamheten skall pågå under lång tid, ej endast tillfälligt och du gör det utan att utföra arbetet i något som är eller liknar ett anställningsförhållande. Du bestämmer i princip själv när, hur och var du ska utföra ditt arbete.

Exempel 2, momsplikt. Du arbetar deltid med musikskapande och resterande tid

undervisar du. Inkomsterna från din tonsättargärning uppgår till minst 30.000 kronor om året. Du får regelrätta beställningar, d.v.s. en institution kontaktar dig för att skapa ett verk som de sedan ska framföra, och licensierar enligt BVA.

Det är viktigt att notera att du lägger på respektive momssats på hela det belopp som ligger till grund för fakturan om du är F-skattare (se exempelrutan).

Alla vill inte betala moms

Ibland kommer frågor om hur man ska hantera beställare som inte vill betala moms och som anför någon plausibel anledning till detta. Som exempel kan nämnas Sveriges Radio. Sveriges Radio-koncernens förhållande till momsen är lite speciellt. Den verksamhet som bedrivs där är inte momsbelagd (åtminstone vad gäller den del som huvudsakligen är statsfinansierad). Detta innebär endast att SR inte får debitera ut någon moms för de varor och tjänster som de tillhandahåller, såsom exempelvis radio- och TV-utsändningar. Detta medför att vi inte betalar någon moms på TV-licensen.

Detta innebär dock inte att du som tonsättare inte ska debitera moms för arbete som du gör, tvärtom! Du debiterar som vanligt 6% för upplåtelser och 25% för andra tjänster du utför. Den beställare som inte får göra avdrag för denna moms får ta upp momsen som en kostnad i verksamheten.

Som A-skattare kan du ansöka om momsregistrering och därigenom slippa diskussionen om du är skyldig att deklarerar moms. F-skattaren är vanligen momsregistrerad vid verksamhetsstarten.

Den överhängande risken med att inte debitera moms för dina tjänster är att du själv får betala den, det vill säga att skattemyndigheten beskattar dig med 5,66% eller 20% (beroende på tjänsteslag du utfört) på det underlag som avser tjänsten du tillhandahållit.

Det är häftigt att debitera moms!

Nytan av att betala moms kan tyckas överflödigt att ta upp här men jag gör så i alla fall. När du bedriver en verksamhet som är momspliktig får du möjlighet att göra avdrag för den moms du får betala.

Som exempel kan nämnas att du anskaffar en dator för komposition till en total kostnad på 15.000 kronor. Av detta är 3.000 kronor moms som du betalar till försäljaren. Denna moms får du kvitta mot den moms som du själv debiterar andra i din verksamhet. Resultatet av detta är att du endast betalar för varan exklusive moms. Denna möjlighet har du inte när du deklarerar som vanlig inkomsttagare.

Momsredovisningen gör du på självdeklarationen (om du inte gör den på särskild näringsbilaga). Slutresultatet redovisas för dig på skattsedeln

Thomas Riesler
Förbundsjurist

BESTÄLLNINGSEXEMPEL (Arbetsgivar- och egenavgifter enligt år 2000 tariffer)

"A-skattare"

Ersättning enligt minimitariff: 50.000 kr
Arbetsgivaravgift (32,92%): 16.460 kr
Skatt (30% på ersättningen): 15.000 kr
Moms (6% på ersättningen): 3.000 kr
Utbetalt Tonsättaren: 38.000 kr
(50.000-15.000+3.000 kr)
Utgift Beställaren: 69.460 kr
(50.000+16.460+3.000 kr)

På grund av att tonsättaren bedriver med näringsverksamhet jämställd verksamhet blir denne skattskyldig för moms. Moms utgår på hela ersättningsbeloppet. Beställaren innehåller 30% av ersättningen i skatt och inbetalar detta till skattemyndigheten.

"F-skattare"

Ersättning enligt minimitariff: 50.000 kr
Egenavgift (31,11%): 15.555 kr
Fakturaunderlag: 65.555 kr
Moms (6% på fakt.underlaget): 3.934 kr
Utbetalt Tonsättaren: 69.489 kr
(50.000+15.555+3.934 kr)
Utgift Beställaren: 69.489 kr
(50.000+15.555+3.934 kr)

Utgiften och utbetalningen är lika stora eftersom den F-skattande tonsättaren själv betalar sina kostnader. Ur kostnadshänseende spelar det ingen roll för beställaren vilken form som tonsättaren bedriver sin verksamhet i. Bägge är i huvudsak kostnadsneutrala.

A

Porto
Betalt

Returadress: FST
Box 27327
102 54 STOCKHOLM

URUPPFÖRANDEN

NOVEMBER

- 01 Johan-Magus Sjöberg, *Då vinner vårt hjärta vishet*, S:t Staffanskören, Staffanstorp
- 03 Johan-Magnus Sjöberg, *Saligprisningar och verop*, S:t Hanskören, Lund
- 03 Staffan Mossenmark, *Hender som regn*, Teatergarasjen Bergen
- 06 Staffan Storm, *Denken und dichten*, Vox Nova vokalensemble, Nybrokajen 11, Stockholm
- 08 Lars Ekström, *A Fantasy over a Bounded String*, Kgl Filharmonikerna, Torleif Thedéen, Stockholms konserthus 19.30
- 10 Ivo Nilsson, *Rotorelief*, KammarensembleN, Kulturhuset Stockholm Hörsalen 19.00
- 15 Kjell Perder, *Vocuna VI "Mulinello dubbioso"*, Mats Möller, Immanuelskyrkan, Stockholm
- 18 Mats O Hansson, *Tangram*, Duo Gelland, Artisten, Göteborg 18.00
- 22 Fredrik Högberg, *Trombonkonsert nr 1*, Västerås sinfonietta, Christian Lindberg, Västerås
- 22 Ray Nässén, *Quatro*, Framnäs musikhögskola, Piteå
- 23 Klas Torstensson, *Ur minne*, musik till dans, Jörgen Pettersson, Dansens hus Stockholm
- 24 Jonas Forssell, *Klarinettkonsert*, Gävle symfoniorkester, S Mårtensson, Gävle konserthus 15.00
- 26 Lars-Gunnar Bodin *Jenseits von Licht und Dunkel*, EAM, Basel
- 28 Mats Larsson Gothe, *Konsert för violin och blåsare*, Nils Erik Sparf, Östgöta Blåsarensemble, Motala Folkets hus 19.30

DECEMBER

- 04 Dror Feiler, *Hahiyorerut*, Berlin
- 04 Henrik Strindberg, *Threads*, Stockholms kammarbrass, Nybrokajen 11, Stockholm
- 06 Sven-David Sandström, *Concert pieces*, Svenska kammarorkesteren Helen Jahren, Örebro
- 12 Sten Hanson, *Snake Jarroth*, New York
- 13 Per Mårtensson, *Nytt verk*, Stockholms nya kammarorkester, Esa-Pekka Salonen, Stockholms konserthus 19.30
- 14 Per Mårtensson, *Flöjtkonsert*, Anders Jonhäll, Göteborgs symfoniorkester
- 20 Palle Dahlstedt, *East mirror*, Kyoryukan, Kyoto, Japan

PRISER

Gaudeamus Prize 2001

Den 9 september tilldelades Palle Dahlstedt Gaudeamus Prize 2001 för *Anakolut*, en video och elektronmusikproduktion som visades i Amsterdam Stedelijk Museum den 8 september. Priset är på 10.000 holländska gulden och är ämnat som en beställning av ett nytt verk att framföras vid Gaudeamus Music Week 2002.

IV CIMESP 2001

Kent Olofsson har tilldelats första priset i tävlingen IV CIMESP 2001 (International Electroacoustic Music Contest of Sao Paulo). Den prisade kompositionen är *Alinea I - III* (1997 - 2000) för stråkkvartett, band och liveelektronik.

Kungliga Musikaliska Akademiens priser

Vid Kungliga Musikaliska Akademien högtidssammankomst den 3 december kommer följande personer att motta priser ur H M Konungens hand.

Arne Mellnäs tilldelas Christ Johnsons stora tonsättarpris om 180.000 kr för sitt verk *Labyrinthos*.

"I Labyrinthos hör vi ett moget, organiskt verk komponerat med en briljant instrumentation. Som en röd ariadneråd löper genom verket en mycket stor känsla för musikalisk dramaturgi och form."

Ingvar Karkoff tilldelas Christ Johnsons lilla pris om 60.000 kronor för *Symfoni nr 1*.

"Symfoni nr 1 kännetecknas av Ingvar Karkoffs mycket personliga tonspråk, hans starka konstnärliga integritet samt ett ytterst gediget hantverkskunnande"

Bengt Hallberg blir förste mottagaren av Kungl. Musikaliska Akademiens nyinstiftade jazzpris om 100.000 kronor med följande motivering:

"Alltifrån sitt genombrott som tonåring i början av 50-talet framstår Bengt Hallberg som en av svensk jazz absolut största profiler, med ett helt identifierbart personligt anslag och tonspråk, såväl pianistiskt som musikaliskt.

Bengt Hallberg får Kungl. Musikaliska Akademiens Jazzpris för en mer än 50-årig gärning på högsta nivå, en gärning som inspirerat och haft stor betydelse för svensk jazz men även satt avtryck internationellt och gett honom beundrare bland musikvärldens största personligheter"